

LA FESTA DE LES CATALINETES

D'IBI

Autores:

Mª Angeles García Bernabéu.

Jose Manuel Carmona Concha.

Resumen de la actividad:

La fiesta de Les Catalinetes d'IBI es una celebración que se realiza todos los años aproximadamente en los últimos días del mes de noviembre, en una localidad de la provincia de Alicante, denominada IBI. Por ello a nivel de centros educativos todos los años se realizan actividades referentes a esta fiesta y que tienen gran aceptación tanto por los alumnos como por los padres y el pueblo en general.

En esta actividad se pretende que los alumnos de 4 años escolarizados en la Etapa de la Educación Infantil, valoren muchísimo el conocimiento y protección del medio ambiente y al mismo tiempo, trabajaremos temas transversales como la educación medioambiental y la educación moral y cívica.

A lo largo de la exposición del trabajo pretendemos que tanto los niños como los propios familiares valoren, conozcan y exploren su entorno más cercano (su pueblo, sus fiestas, su historia, etc...). Un entorno muchas veces desconocido y que proporciona estructuras didácticas con una gran variedad de contenidos motivadores.

Mediante esta propuesta didáctica pretendemos trabajar el área de Medio físico, natural, social y cultural, siempre teniendo en cuenta el carácter globalizador de la etapa de la educación infantil, donde todas las áreas o ámbitos de experiencia facilitaran una cohesión y adecuación entre las mismas.

LA FESTA DE LES CATALINETES D'IBI

Etapa: Educació Infantil. Nivell: 4 anys

IBI (Alacant)

INTRODUCCIÓ

La festa de *LES CATALINETES* és una celebració centenària que es realitza tots els anys aproximadament els últims dies del mes de novembre. Per aixó a nivell de centre educatiu tots els anys realitzem activitats referents a aquesta celebració local.

Aquesta celebració valora moltíssim el coneixement i protecció del medi ambient per part de tots els xiquets i xiquetes, i al mateix temps, treballa el tema transversal d'educació per a la pau i educació moral i cívica, ja que fomentem els valors de amistad , solidaritat i protecció de l'entorn en el que viuen els alumnes.

Les nostres propostes estan dirigides a xiquets i xiquetes de 4 anys escolaritzats en un col·legi públic de la localitat d'IBI, per tant les activitats i recursos estaran a l'abast dels xiquets i xiquetes, tenint en compte que les famílies també participen moltíssim en tots i cadascun dels treballs a l'aula i fora d'ella.

Autores: Mª Angeles García Bernabéu i Jose Manuel Carmona Concha

JUSTIFICACIÓ DE LA PROPOSTA DIDÀCTICA

Característiques de la localitat d'IBI on son típiques aquestes celebracions:

Aquest municipi està situat al capdamunt de la muntanya alicantina, concretament a la Foia de Castalla. Aquesta localitat té un cens de població d'unes 25000 persones. La indústria joquera i gelatera és molt important, per la qual cosa, el nivell de vida és prou acceptable, la qual cosa beneficiarà els nostres alumnes a l'hora de proveir qualsevol necessitat educativa (excursions, material escolar, integració dels pares i mares en el procés d'aprenentatge, etc...). La ubicació del Centre on farem totes les activitats d'aquesta proposta educativa, (segons el plànol de la localitat) és molt positiu, ja que té bon accés i el Centre educatiu és molt cèntric.

Com que el fred i l'hivern formen part del paisatge típic de la localitat, tots els anys celebrem festes molt especials, en aquest cas la festa de Les Catalinetes, té com a dia especial el 25 de novembre, on es celebra el dia de Santa Catalina d'Alexandria, patrona de les xiquetes i de les estudiants. Per tant aprofitarem l'efemèride per parlar de Les Catalinetes, una celebració que encara avui dia es manté molt viva i arrelada a IBI.

La festa de Les Catalinetes, té lloc a l'escola. En aquest dia les xiquetes i els xiquets ixen al camp amb els seus mestres, només per la vesprada. Totes i tots duen el seu berenar, on és típic menjar i dolços de la localitat com per exemple:

Saginoso

Pericana

MENJARS: “ La tradición gastronómica de Ibi se enmarca dentro de la típica dieta mediterránea, aunque su ubicación dentro de la comunidad le hace tener unas características especiales en algunos de sus platos, ya que se trata de una población de interior. Por ello, el pescado en sus platos no tiene la relevancia que adquiere en las ciudades de la costa, pero el arroz, como en toda Valencia es un ingrediente

imprescindible. Platos típicos de la Villa son: *Olleta, Pericana, Giraboix, Llegumet, Arròs en conill, Gazpachos, Coca amb Oli, Borreta d'Ibi, Marmolàn, Calaberetes en bufanda*, etc. Todos ellos regados con vinos de la comarca. En la repostería: la *Saginosa, Buñols de Carabassa, Coca de Flare, Pastissets de Boniato, Coca d'Ametla, Mona de Pasqua, Torronets, Roses amb sucre i sal*, etc. Por último haremos mención especial a los helados artesanos de la tierra y a la horchata. La gastronomía es muy variada y seguro que nos habremos dejado algún plato por el camino “.

Per tot aixó pensem que aquesta festa pot constituir un recurs didàctic molt interessant, ja que estructurarem activitats motivadores a l' aula que al mateix temps formen part de l' entorn cultural i social dels nostres alumnes.

OBJECTIUS DIDÀCTICS.

ÀREA: EL CONEIXEMENT DE SI MATEIX I L'AUTONOMIA PERSONAL	
<i>Objectius d'etapa</i>	<i>Objectius per a 4 anys</i>
1.- Adquirir progressivament autoconfiança i una imatge ajustada i positiva de si mateix i identificar les seves característiques i qualitats personals.	-Reconèixer en el seu propi cos i en els dels altres les parts externes i alguna interna. -Identificar-se positivament en relació amb els altres.
2.- Respectar les característiques i qualitats de les altres persones acceptant i valorant la varietat de sexes, ètnies, creences o qualsevol altre tret diferenciador.	-Reconèixer les seves característiques diferencials: sexe i aspecte físic- Assumir el seu propi “jo” sexual.
3.- Descobrir i utilitzar les pròpies possibilitats motrius, sensibles i expressives, i adoptar postures i actituds adequades a les diverses activitats que emprèn en la seva vida quotidiana.	-Descobrir i desenvolupar possibilitats motrius del seu cos: carrera, salt, -Orientar-se en l'espai: respecte dins/fora, dalt/baix, a un costat,...
4.- Conèixer els propis sentiments, emocions i necessitats, manifestar-los i explicitar-los i respectar les	-Manifestar el seu estat d'ànim, emocions i sentiments, i dels altres.

manifestacions de sentiments i necessitats dels altres.	-Acceptar mostres d'afecte d'adults coneguts i altres xiquets i xiquetes.- Expressar les seves pròpies vivències. -Reconèixer les necessitats bàsiques: alimentació, son, vestit...
5.- Adquirir hàbits relacionats amb el benestar i la seguretat personal, amb la higiene i la salut al temps que s'introdueixen diversos hàbits.	-Col·laborar en mantindre nets i ordenats els espais que utilitzen.
6.- Prendre iniciativa, planificar i seqüenciar la pròpia acció per a resoldre tasques senzilles i problemes de la vida quotidiana.	-Proposar jocs per al grup classe.
7.- Adquirir coordinació i control dinàmic en el joc i en l'execució de tasques de la vida quotidiana i en les activitats en les quals haja d'utilitzar diferents objectes.	-Moure's per l'espai utilitzant diferents formes de desplaçament. -Realitzar construccions senzilles. -Utilitzar utensilis de classe: pinzell, colors,... -Retallar i pegar formes simples.
8.- Articular el propi comportament a les necessitats, demandes, requeriments i explicacions d'altres xiquets i adults demanant, preguntant, explicant i desenvolupant actituds i hàbits de col·laboració i ajuda.	-Cooperar amb els companys. -Respectar les normes de la classe i seguir els hàbits de convivència. -Compartir materials o objectes amb els companys.

ÀREA DEL MEDI FÍSIC, NATURAL, SOCIAL I CULTURAL

<i>Objectius d'etapa</i>	<i>Objectius per a 4 anys</i>
1.-Relacionar-se amb els altres i aprendre les pautes elementals de convivència. –	-Identificar el nom d'altres familiars amb qui es relaciona habitualment (oncles, cosins,...). -Diferenciar el parentesc que els uneix amb els seus pares i germans.

<p>2- Conèixer les normes i formes de comportament social dels grups amb què interactua i establir-hi vincles fluids de relació interpersonal</p>	<p>-Adaptar-se a les noves situacions socials que se'ls presenta.</p>
<p>3.- Orientar-se i actuar autònomament en els espais habituals i quotidians i organitzar el temps i l'espai en el marc de les seues vivències.</p>	<p>-Orientar-se i localitzar alguns espais de l'escola. -Identificar quines activitats realitzem..</p>
<p>4.- Explorar i observar el seu entorn físic-natural i social, planificant i ordenant la seua acció d'acord amb la informació rebuda o percebuda, i establint relacions entre elles.</p>	<p>- Manipular objectes del seu entorn, descobrint i expressant alguna característica. - Diferenciar fenòmens i fets. - Observar el temps atmosfèric. Representar-lo en el rellotge atmosfèric de la classe.</p>
<p>5.- Conèixer alguna de les formes més habituals d'organització de la vida humana, i participant progressivament en alguna d'elles.</p>	<p>- Identificar algunes professions dels seus familiars. (Pastisser) - Identificar professions més freqüents de la seua regió i d'altres regions i països.</p>
<p>6.- Valorar la importància del medi físic-natural i social, manifestant cap a ell actituds de respecte i intervenint en la seua cura.</p>	<p>- Regar les plantes al racó de la natura, i respectar el medi ambient que l'envolta. (Serra de Mariola)</p>
<p>7.-Valorar la importància del medi físic, natural, social i cultural per mitja de la manifestació d'actituds de respecte i la intervenció en la seua cura, segons les seues possibilitats.-</p>	<p>- Establir relacions en els diferents paisatges i les formes de vida dels mateixos. - Adquirir hàbits de cura, respecte i protecció del medi ambient en el què viu el xiquet /a.</p>
<p>9.- Conèixer, apreciar i participar en festes, tradicions i altres manifestacions culturals de l'entorn a què pertany, mostrant actituds de respecte, interès i participació.</p>	<p>- Participar en les festes organitzades al cicle i al centre. (Les Catalinetes) - Comentar fotografies familiars on s'hi visquen moments de festes tradicionals.</p>
<p>10.- Observar els canvis i modificacions a què estan sotmesos els elements de l'entorn i, poder identificar alguns factors que hi influyesen.</p>	<p>- Reconèixer-se en diferents moments de la seua vida: aniversaris, vacances,. - Relacionar els fenòmens atmosfèrics amb la seua vestimenta. (La tardor) - Observar els arbres caducs, i identificar els</p>

	canvis en les fulles.
11.- Mostrar interès i curiositat cap a la comprensió del medi físico-natural i social, formulant preguntes, interpretacions i opinions pròpies sobre alguns esdeveniments rellevants.	- Mostrar interès per esdeveniments que tenen lloc al seu barri o a l'escola.
AREA: ELS LLENGUATGES ,COMUNICACIÓ I REPRESENTACIÓ	-
<i>Objectius d'Etapa</i>	<i>Objectius per a 4 anys</i>
-1 Utilitzar les diferents formes de representació per a expressar i comunicar situacions, accions, desitjos i sentiments coneguts, viscuts o imaginats. 2- Conèixer els diferents llenguatges i aplicar tècniques perquè desenrotllen la imaginació i la creativitat.	-Expressar els seus desitjos, sentiments i emocions amb gestos i amb el cos.- Reproduir sons ambientals, d'animals...- Verbalitzar experiències de la seva vida quotidiana relacionades amb la matemàtica. - Gaudir d'una ambient estèticament agradable.- Sentir plaer i cantar i ballar.- Mostrar una actitud
- 3 Utilitzar tècniques i recursos bàsics de les diferents formes de representació enriquint les possibilitats de comunicar.	contemplativa front a alguna obra d'art. – Mostrar interès per conèixer cançons de la cultura popular a la què pertany con a alumne i com a habitant.
- 4 Interpretar i produir imatges com una forma de comunicació i de gaudí, a fi de descobrir i identificar els elements bàsics de l'expressió artística. -	-Anomenar objectes representats per imatges - Reproduir cançons i poesies curtes de tradició familiar relacionades en les unitats didàctiques proposades.- Mostrar inteés per les manifestacions culturals del seu entorn. - Ser capaç de comentar fotos i imatges on estiga la seva família o amics. Valorar possitivament la imarge d'ell mateix .. Diferenciar la imatge real de la icónica.

SEQÜENCIACIÓ DE CONTINGUTS

AREA: EL MEDI FÍSIC , NATURALL , SOCIAL I CULTURAL

Bloc I Medi físic : elements, relacions i mesura. .

Conceptes. – Les propietats i relacions d' objectes i col·leccions: color, forma grandària, grossor, textura, semblances i diferències , pertinença i no pertinença. Tipus d'objectes presents al seu entorn: objectes del col·legi i de la casa, objectes naturals i elaborats, objectes propis de cada estació de l'any, ornamentació de carrers, col·legi i casa, objectes relacionats amb l'experimentació, objectes lúdics, objectes relacionats amb els hàbits, objectes relacionats amb els mitjans de comunicació i les tecnologies de la informació i comunicació.- Funcions dels objectes més habituals.

-Dependències i tasques associades. - Atributs dels objectes: grandària, forma, material, textura, color. - Roba: adequació a l'estació. Primeres matèries: llana, pell. Disfresses. - Característiques físiques de substàncies. - Gel i neu: característiques diferencials. - Fenòmens atmosfèrics: pluges, tempestats i pedra. - Mitjans de transport: vehicles (familiars i col·lectius), trens, vaixells.-

Procediments: - Agrupació d' objectes en col·leccions atenent les seues propietats i atributs. – Identificació de les propietats bàsiques dels objectes mitjançant els sentits.

-Anticipació de les conseqüències de determinades accions sobre els objectes: trencar, apanyar, ventilar, etcètera. - - Exploració sensorial i identificació de les qualitats d'objectes, aliments, instruments i aparells (textures, colors, formes, sons, sabors). - Elaboració d'objectes senzills utilitzant materials diversos. - Identificació dels diferents llocs i usos que se li donen a l'aigua: mar, riu, piscina. -Comparació de les característiques de diferents mitjans de transport- - Identificació de les propietats bàsiques dels objectes: forma, color, grandària, textura i gruix. - Classificació d'objectes i col·leccions atenent les seues semblances i diferències. - Aplicació de quantificadors bàsics en operacions i situacions vinculades amb el joc i l'activitat quotidiana. - Correspondències entre objectes de la vida quotidiana.-

Actituds: - Interés per manipular objectes de manera adequada a les normes per al seu ús i conservació. - Previsió de situacions perilloses en el seu contacte amb objectes i aparells.

-Utilització limitada i orientada pels adults dels mitjans de comunicació. - Desenvolupament d'actituds relacionades amb un consum responsable. - Disposició a compartir materials i joguets propis amb els amics. - Curiositat per trobar usos personals i originals en els objectes habituals. -

Bloc II l'actostament a la natura

Conceptes: - Les plantes: arbres, arbustos, flors i fruits.- Origen dels aliments: animal i vegetal.

-Relacions entre les persones, els animals i les plantes: necessitat i utilitat (companyia, alimentació, vestit, treball, atencions). - Normes en el contacte amb els animals i les plantes.

-Trets principals de l'entorn: propietats bàsiques, tipus de paisatge: rural i urbà, el temps atmosfèric i l'entorn, la intervenció humana en el paisatge. - Trets principals de la comunitat: ocupacions i serveis (transport, comerç, oci, seguretat, sanitat i escola), professions i les seues funcions (policia, bomber, guàrdia, carter, taxista, pescador, etcétera) costums, tradicions i festes, esports practicats en el seu entorn, normes de convivència, la seguretat vial (voreres, semàfors, passos de zebra), la interculturalitat. - Els mitjans de comunicació i la tecnologia de la informació i comunicació com a elements del seu entorn.

-Consum responsable i solidari.

Procediments : - Coneixement de les característiques generals dels sers vius i de la matèria inerta: semblances i diferències. – L' experimentació i el descobriment de la utilitat i aprofitament d' animals , plantes i recursos naturals per part de la societat i dels propis xiquets i xiquetes. Observació de les propietats bàsiques d'animals i plantes. - Discriminació de les característiques de la forma de vida d'alguns animals. - Identificació de semblances i diferències entre l'home i els animals. - Establiment de correspondències entre alguns aliments i béns i el seu origen animal i vegetal. - Discriminació dels trets bàsics dels arbres i les flors. - Escenificació dels animals més representatius del seu entorn. - Percepció de determinades modificacions que experimenten els éssers vius al llarg de l'any. - - Exploració dels trets i propietats més significatives del seu entorn. - Identificació d'algunes de les característiques pròpies del paisatge rural i l'urbà.-

Actituds: - Rebuig davant de conductes incíviques relacionades amb la cura i l'atenció als éssers vius. - Interés per conèixer i respectar les normes de conducta en la cura

de plantes i animals. - Iniciació en actituds relacionades amb l'exploració responsable del medi ambient.

-Bloc III La cultura i vida en societat.

Conceptes. - Grups socials: .. La família: membres, relacions de parentesc (oncles i cosins), lloc que s'ocupa en la família, normes bàsiques de convivència, funcions i ocupacions, costums familiars. - L'escola: .. Membres (professors, companys, personal no docent, pares), funcions i ocupacions d'alumnes i professors, normes bàsiques de convivència.

Procediments: - La percepció dels primers grups socials de pertinença.- La presa de consciència de la necessitat dels grups socials i del seu funcionament intern. Les relacions afectives que s'hi estableixen.- Valoració i respecte de les normes que regixen la convivència en els grups socials a què pertanyen.- Observació de l'activitat humana en el medi; funcions, tasques,i oficis habituals. –

Actituds: - Interés per participar en la vida familiar i escolar.

-Esforç per assumir lleus responsabilitats i portar-les a cap amb autonomia progressiva.

ACTIVITATS

Activitats de motivació

- Convidem a pares i mares dels nostres alumnes perquè acudisques a la classe i ens expliquen el funcionament de la celebració de la festa de Les Catalinetes a IBI.
- Tots els membres de l' aula observen la data de la festa mitjançant un calendar colorejat pels propis xiquets parant atenció fixen-nos en les característiques de l'unitat didàctica anterior, ja que les activitats i continguts estaran molt ben relacionats.

			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

Mes de Novembre

Unitat 4“ LES NOSTRES FOTOGRAFÍES”

**Unitat 5“ La festa de LES CATALINETES”
del 19 al 30 de novembre**

- Els pares i mares faran un Cartell anunciador de la festa, i al mateix temps aportaran fotografies i recursos d'ells mateixos quan foren xicotets. Com per exemple aquesta fotografia :

Festa de les Catalinetes any 1960

- Un altre dia convidem al pastisser més autòcton de la localitat perquè ens explique l'elaboració i els ingredients més importants dels dolços i plats típics mencionats anteriorment.
- El tercer dia, mostrem fotografies i cartells on apareixen llocs per visitar en la nostra eixida i berenar, concretament els mostrem fotografies de llocs molt especials de la Serra de Mariola. Com per exemple aquesta fotografia.

Activitats de Desenvolupament :

- Tots els xiquets i xiquetes utilitzant cartolines, paper de color i tisores, faran la seua pròpia disfressa de Les catalinetes.
- Treballarem els colors : roig, groc i verd, ja que els xiquets per mitjà de la tècnica de la composició farán el seu propi llaç i es maquillaran la cara tal com ells vullguen.
- Coneixem el recorregut de la xicoteta eixida amb un plànol de la localitat, d'aquesta forma treballarem la localització i la memorització espacial en els xiquets i xiquetes.
- Entre tots aprenem la cançó de Les Catalinetes, i escoltem la seua música de fons.

Cançó « Les Catalinetes d'JBJ » :

« ... les catalinetes mengen
culleretes
i els catalinots mengen cullerots
les catalinetes roden pel molí
amb una coca d'oli
i un barral de vi... »

Activitats de reforç

- Preparem l' eixida extraescolar i entre tots ens ordenem per classes.
- La mestra i els xiquets cantaran la cançó apresada per cadascuna de les aules i quan arribem al lloc de destí, preparem el berenar.
- Finalment netegem tot allò que hem embrutat, i així potenciem la protecció del medi ambient i el tema transversal d'educació medi ambiental i educació per a la salut.
- Els xiquets faran fotografies dels arbres que vagen trobant per camí, i també agafaran fulles i xicotetes plantetes per fer un racó de la natura a la classe de 4 anys.
- La mestra fomentarà que els xiquets coneguen la grandària i l' antiguitat de l' arbre de La Carrasca, que data de 1750, un arbre que té més de tres-cents anys i que per les seues característiques agrada molt als xiquets i xiquetes.
- Finalment tots al pati de l' escola ens fem fotografies i ens felicitem per tot allò que hem viscut.

CONCLUSIÓ

Aquesta proposta didàctica ens serveix per treballar aspectes didàctics fonamentals en l'etapa d'educació infantil com són els hàbits de protecció del medi ambient, hàbits de la bona alimentació i valors de cura i respecte envers el medi ambient i l'entorn en el que el xiquet viu.

Nosaltres volem mostrar amb aquesta proposta, que festes i celebracions típiques de la localitat d'IBI, poden constituir una valuosa manifestació cultural i didàctica a l'aula, per això demanem col.laboració a les famílies, associacions locals, grups de voluntaria etc... per poder realitzar totes i cadascuna de les activitats.

Al mateix temps, volem adequar tots els objectius didàctics i globalitzar un ensenyament i aprenentatge sempre amb propostes motivadores, atractives i lúdiques, però sempre prenent com a referència la nova legislació educativa, aspecte que considerem fonamental per poder adaptar totes les activitats al treball actualitzat a l'aula.

Bibliografia:

Normativa consultada:

Decret 38/2008, de 28 de marzo,(2008) del Consell, por el que se establece el *Currículo del segundo ciclo de la Educación Infantil en la Comunidad Valenciana*.

Libros:

Medina Rivilla, Antonio, (1990). *Didáctica- adaptación del currículum: fundamentación, diseño, desarrollo y evaluación*. Madrid. UNED.

Bartolomé Cuevas, Mª Del Rodío (1994), *Educador Infantil*, Madrid, McGraw-Hill.

Páginas web consultadas:

www.ibivirtual.com